

ΕΙΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΙΝ ΘΕΜΑΤΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

A'

Α ΕΝ ύπάρχει τι ἐνοχλητικώτερον, διὰ νὰ μὴν εἴπω πλέον τυραννικὸν ἀπὸ τοὺς ἔκδότας περιοδικῶν ἡ ἡμερολογίων οἰωνόδήποτε. Εύθὺς ὅπου κάποιος ἔξ αὐτῶν σὲ ἔκλεζη ὡς θῦμα του, (ἄν ἔχῃς τὴν ἀτυχίαν κάτι νὰ γράψῃς καὶ νὰ δημοσιεύῃς ἐνίστε), ἐτελεῖστε· ἡ ἡσυχία σου ἔχαθη μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν παραδοθῆσαις εἰς τὸν πολιορκητήν σου ἀνευ ὅρων, καθ' ἣν δώσῃς τὸν λόγον σου νὰ ξανοποιήσῃς τὸ διώκτην σου. Αἱ προφάσεις, δοσας δυνατὸν νὰ προβάλῃς, αἱ ὑπεκφυγαὶ δὲν συγχινοῦν τὸ παράπαν τὸν κύριον αὐτὸν· οὔτε τὰς λαμβάνει ὑπ' ὄψιν· λέγε δοσα θέλεις· κάμνει τὸν κωφόν. Τὸν ἀπομακρύνεις καὶ ἐπανέργεται μειδιῶν, ἀλλὰ καὶ πλέον ἀκάθετος. Ἀπαράλλακτα καὶ τοῦ θέρους ἡ μιᾶ, ὅταν δὲ λιός, πυρφόρος, ἀπηνής, χωρὶς ἔλεος, σὲ ψήνει, σοῦ ἐπιτίθεται ἀγρίως, μὲ τὸν πλέον ἐνοχλητικὸν βόμβον, τὸν πολὺ ὁμοιάζοντα μὲ τὸ μονότονον ἵσον ρινοφόνου βόλτου, ἐνῶ σὺ μὲ ἀγανάκτησιν, ἀδιάκοπα, ματαίως ὅμως, ἐψάλτου, γένεις καὶ τὰς δύο σου χεῖρας εἰς κίνησιν καὶ εἰς τὰ χείλη σου ἔτοιμην τὴν πλέον βαρεῖαν κατάραν κατὰ τῆς ὥρας τοῦ ἔτους. 'Αλλ' ἀν εἶν' ἐν γένει τυραννικὸν οἱ κύριοι οὗτοι, τυραννικώτερος ὅλων εἶνε δὲ φίλτατός μου Σ... τις δὲν τὸν γνωρίζει; Τὰ κτυπήματά του εἶνε συνεχῆ, ἀδιάκοπα καὶ τώρα μὲν ἀπαλά, θωπούτικά, πλάγια, ὡς φιλικοὶ διαξιφισμοὶ, βαθμηδὸν δὲ ὀξύτερα, πευτικά, δριμύτερα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ αἰσθάνεσαι τὸν νυγσυντονώτερα, εἴς τρόπον ὥστε νὰ γρύπεις τὰς νυγμάδας των των, ἐνα νυγμὸν ἀκατονόμαστον, ἐνα νυγμὸν δποῦ καὶ σὲ πληγώνει καὶ σὲ παροργίζει καὶ σὲ κολακεύει συγχρόνως.

— 'Απὸ τὴν πανδαισίαν αὐτὴν (σοῦ λέγεις ἀνερυθριάστως) ἀπὸ τὸ πνευματικὸν αὐτὸ τραπέζι, ὃπου συναντῶνται τόσοι καὶ τοι-

οῦτοι κάλαμοι, πῶς νὰ λείψης ἔσυ; ! . . . Καὶ σοῦ φαίνεται ν' ἀκούης κάποιαν ύπολανθάνουσαν εἰρωνείαν καὶ ἀγανακτεῖς καὶ διαμαρτύρεσαι καὶ . . . ἐνδίδεις. Μήπως καὶ τώρα δὲν εἶμ' ἔτοιμος νὰ ἐνδώσω, ώσταν τὸν πλέον ἄνανδρον; Τὸ θερινόν μου ἔντομον τὸ αἰσθάνομαι ἄνωθέν μου περιβομβοῦν καὶ ωσάν νὰ βλέπω τὴν φυσιογνωμίαν του μειδιῶσαν χαιρεκάχως, ώσταν νὰ λέγῃ — «Θὰ γράψῃς, ποῦ θὰ μοῦ πᾶς;» Τὸν βεβαιώνεις εἰλικρινῶς ὅτι δὲν ἔχεις θέμα. — Ζήτησε, σοῦ ἀπαντᾶ μὲ ἀπάθειαν.

Αὐτὴν τὴν φορὰν ὅμως τὸ ἐπαράκαμε, τὸ ἐπαραξήλωσεν ὁ φίλος μου. Ἐτράπην εἰς φυγὴν διὰ ν' ἀποφύγω τὸν διωγμόν του· ἔκεινος ὅμως ἥρχισε τὸ πετροβόλημα μὲ **δεδατάρια**, μὲ **βραχείας**, μὲ **ἐκτεταμένας**, γεμάτας ἀπὸ προτροπὰς, ἀπὸ συμβουλὰς, ἐνίστε απὸ ὕβρεις, παρεμφερεῖς πρὸς ἐγκώμια καὶ ἀπὸ ἐγκώμια, πολὺ πλησιάζοντα πρὸς ὕβρεις. Τί νὰ κάμω;

Ἐξέρχομαι εἰς ἀναζήτησιν θέματος. Κάμνω μακρούς περιπάτους κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἢ περὶ δυσμάς ἡλίου, ἀνερευνῶν γραφικὰ τοπεῖα διὰ νὰ ἐμπνευσθῶ . . . Τίποτε! Τί ὡφελοῦν τὰ γραφικὰ τοπεῖα, αἱ μαγικαὶ καλλοναὶ, ἢ δροσιὰ τῆς αὐγῆς καὶ τὰ παρόμοια, διαν ἔχης μέσα σου ἔντασιαν; Ἀναδιφῶ τὰς ἀναμνήσεις μου διὰ ν' ἀρυσθῶ κάτι τι καλὸν ἀπ' ἔκει . . . Τίποτε. Χάδος ἔκει μέσα, πράγματ' ἀσυνχρητητα, τὰ ὅποια δὲν θὰ εἰμποροῦσα νὰ συρράψω καὶ ἔξακολουθῶ νὰ σκέπτωμαι, τόση δὲ εἶναι ἡ προσήλωσίς μου εἰς τὴν ἴδεαν αὐτὴν ὅποῦ συμβαίνει νὰ κοιμῶμαι καὶ νὰ ὄνειρεύωμαι πῶς γράφω τοῦτο ἢ ἔκεινο· καὶ μὲ κατέχει ἀγαλλίασις . . . ἀλλὰ ἔξυπνῶ καὶ τὰ νυκτερινὰ φάσματα ἔξαλειφονται.

Καὶ ἡ κατάστασις αὐτὴ ἡ μαρτυρικὴ ἔξακολουθεῖ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τώρα.

Μένω εἰς τὴν ἔξοχὴν ἐπίτηδες. Χθὲς πρωῒ πρωῒ ἔξηλθα καὶ ἐπῆρα δρόμον, πάντοτε εἰς ἀναζήτησιν τοῦ θέματός μου, διότι αἰσθάνομαι πῶς πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ γλυτώσω καὶ ὅτι χωρὶς λύτρα οἰαδήποτε, τοῦτο εἶναι ἀδύνατον. Πρέπει νὰ ἔξαγοράσω τὴν ἡσυχίαν μου, ὅφειλω δὲ να ὄμολογήσω ὅτι δ. . . (παρ' ὅλιγον νὰ εἰπῶ λήσταργος) φίλος μου δὲν εἶναι πολὺ ἀπαιτητικός· δὲν δρίζει τὰ λύτρα· ὅσα θέλεις καὶ δ, τι θέλεις δόσε· ἔχει πεποίθησιν εἰς τὴν φιλοτιμίαν σου καὶ κοθὸ ψυχολόγος, εἰξεύρει πού κτυπᾷ.

Ἐπροχωροῦσα κατηφής, σκεπτικὸς ὅτε ἀκούω βήματα καὶ βλέπω αἴφνης ἐμπρός μου τὸν πάτερ—'Αλέξανδρον, τὸν ἡγούμενον τῆς Μονῆς μας. Δὲν εἰξεύρω τὸν λόγον, ἀλλ' αἱ σκοτειναὶ σκέψεις μὲ ἀφῆκαν εὐθύς· ἀντιθέτως πρὸς τὴν χρατοῦσαν πρό-

ληψιν, ἐγώ γέλπισα ὅτι ἡ συνάντησις τοῦ παπᾶ, θὰ μὲν ἔφερεν εὐτυχίαν. Μορφωμένος καὶ ὁξύνους—ἰδιότητες, διόπου δὲν συναντῶνται συχνὰ εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον—θὰ μὲν συνέτρεγε—ἔλεγα καθ' εὔτεν—ἄν τοῦ ἔλεγα τὸν πόνον μου.

“Αλλ’ ἀς χαράξω πρῶτον, μὲν ὀλίγας γραμμάς, τὴν εἰκόνα του. Εἰν’ ἔνας ἄνδρας τριακοντούτης περίου. Μᾶλλον ὑψηλὸς καὶ μᾶλλον ἴσχυός, εὐσταλής δὲ καὶ λιγυρὸς ὑπὸ τὸ μαῦρον ποδῆρες ἔνδυμα, διόπου κάμνει ἡ δύποι δὲν κάμνει—ὅπως θέλετε—τὸν καλόγηρον, ἔχει μίαν φυσιογνωμίαν ἔκτακτως διακεκριμένην. “Εχει ἔνα πρόσωπον ὠοειδὲς μὲν χροιὰν χρινόλευκον, μίαν μακρὰν, κατάμαυρην, ἀπαλότριχα γενειάδα καὶ δύο γλυκυτάτους, μέλανας, ἔχφραστικοὺς ὄφθαλμοὺς, οἱ δύποιοι γελοῦν δταν σὲ ἀτενίζουν. Βεβαίως θὰ ἔπαιξε τὸ σπουδαιότερον μέρος ὡς λέων σαλονιοῦ, ἀν δὲν ἦτο καλόγηρος. ”Αλλὰ τὸ γέλεις τὸ σχῆμα· ἵτο ἡ πεποίθησις του ἡ ἀκρίδαντος καὶ τὸ φορτίον διόπου ἀνέλαβε—ἔχω λόγους νὰ πιστεύω—τοῦ εἶνε πολὺ ἔλαφρόν.

— Κάτι πρωὶ πρωὶ ἔξω; μὲν ἥρωτησεν ὁ ἡγούμενος.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἔδειξα ἔνα φύκελλον ἐπιστολῶν τοῦ διώκτου μου, ἤτοι τρία δελτάρια, τέσσαρα βραγεῖας καὶ μίαν ἔκτεταμένην.

Μὲν ἡτένισεν ἀπορῶν.

— Διάθασε, τοῦ εἴπα, τὴν τελευταίαν καὶ βγάλε με ἀπὸ τὴν ἀμηχανίαν, ἀν εἰμπορῆς.

‘Ανέγνωσε τὰς πρώτας γραμμάς καὶ μοῦ ἐπέστρεψε, μειδιῶν, τὴν ἐπιστολήν. Τὸ μαρτύριόν μου τὸ ἐγνώριζε καὶ ἀπὸ ἄλλοτε. — Θὰ σου ἔλεγα νὰ τὸν ἀφήσῃς νὰ γράψῃ μὲ εἴπε, ἀν δὲν εἶγα τὸ θέμα σου ἔτοιμον.

‘Ανεσκιρτησα καὶ τὸν ἡτένισα μὲ ὑφος ἐρωτηματικόν.

— ‘Απόψε στεφανώνεται ἡ κόρη τοῦ Σταυράκη τοῦ Κυπραίου, ξέρεις, καὶ στεφανώνω ἐγώ, μοῦ εἴπε.

— Καὶ λοιπόν; ἥρωτησα.

— Λοιπὸν θὰ ἔλθῃς μαζί μου καὶ Βέβαια θὰ ἐμπνευσθῇς ἔκει, ἀπήντησε.

— Καὶ μήπως πρώτην φορὰν βλέπω γάμον; εἴπα.

— Μὰ ἐδῶ τρέγει κάτι τι ἀσύνηθες, μὲ εἴπε μειδιῶν.

— Δηλαδή;

— ‘Η νύμφη δὲν θέλει αὐτὸν ποῦ τῆς δίδουν.

— Θὰ τὸν θελήσῃ; δὲν εἶνε ἡ πρώτη, εἴπα ἐγώ.

— ‘Οχι, εἴπεν ὁ ξερεύς· αὐτὴ θ’ ἀντισταθῇ, θ’ ἀρνηθῇ δταν τὴν ἐρωτήσουν.

— Οἱ δὲ γονεῖς της;

— Ἐκεῖνοι τὸν θέλουν τὸν γαμβρὸν, ἀγαποῦν δῆμως τὴν κόρην των καὶ δὲν πιστεύω νὰ τὴν βιάσουν, ἀφοῦ καὶ ὁ ὄλλος εἶνε πολὺ καλός.

— Ποιὸς εἶνε;

— Ο Στέφανος ὁ Κασαρὸς, εἶπεν ὁ ἡγούμενος καὶ τὸ πλέον ἐνδιαφέρον εἶνε, ἐπρόσθεσε, ὅτι θὰ παρευρίσκεται καὶ αὐτός.

— Μήν τύχῃ καὶ συμβῇ ρῆξις; ἡρώτησα.

— Θὰ φροντίσωμεν νὰ μὴ συμβῇ. Ἔλα σὺ χωρὶς ὄλλο καὶ πιστεύω νὰ εὐχαριστηθῇς.

Μου ἔκινήθη σφόδρα ἡ περιέργεια, ἐσκέφθην δέ, ὅτι πολὺ πιθανὸν νὰ εὕρισκα εἰς τὸν γάμον αὐτὸν τὸ θέμα μου. Διατί δχι; Κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ἡγουμένου, κάτι ἀπρόσποτον θὰ συνέβαινε, κάτι ἀσύνηθες, τὸ ὄποιον θὰ ἴσχυεν ἵσως νὰ κινήσῃ καὶ τὴν ἰδικήν μου γραφίδα, τὴν τόσῳ δυσκίνητον. Ἀρχεῖ νὰ μὴν ἔχωμεν τίποτε τραγικὰ πράγματα. Ὁ ἡγούμενος δὲν ἥθελησε νὰ ἔξηγηθῇ περισσότερον καὶ τὸν ἀπεγαιρέτησα, ἀφοῦ ἐμείναμεν σύμφωνοι νὰ εύρεθῶμεν τὸ βράδυ εἰς τοῦ χωρικοῦ Κυπραίου.

Μετέθαινα εἰς τὸ οἰκημά μου εὐθυμότερος· ἥλπιζα τώρα πολὺ δὲ αὐτὴ ἡ βραδεία θὰ ἔλυε τὸ ζήτημα ύπερ ἐμοῦ καὶ θὰ ἡσύχαζα. Εἶχα δὲ λάθει καὶ τὴν ἀπόφασιν, ἐν ἀποτυχίᾳ, νὰ στείλω εἰς κόρακας πᾶσαν νέαν παράχλησιν ἢ ἀπαίτησιν τοῦ διώκτοτ μου ύπὸ οἰουσδήποτε ὅρους καὶ ἀν διετυπώνετο.

B'

Πρὶν φθάσω εἰς τὸ οἰκημά μου ὥφειλα νὰ περάσω ἀπὸ τὴν καλύβην μιᾶς γραίας ἐπαίτιδος, γνωστῆς ύπὸ τὸ ἐπίθετον «Κανόνα». Ὁ γδοηκοντοῦτις, λιπόσαρχος, κωφὴ, μὲ πονεμένα μάτια, σγεδὸν κάθε πρωὶ, ύποτρέμουσα καὶ μὲ τὸ μακρύ της ραβδὶ στὸ χέρι, βῆμα πρὸς βῆμα περιέρχεται τὰ σπιτάκια τῶν χωρικῶν ἐπαιτοῦσα. Χήρα πρὸ εἰκοσαετίας καὶ πλέον, μὲ παιδιὰ, τὰ ὄποια οὔτε ξεύρει τί ἀπέγιναν, διότι ποτὲ δὲν τὴν ἐνθυμήθησαν, ζῆ μὲ τὰ ἐλέγη τοῦ κόσμου. Εἶνε σγεδὸν ρακένδυτος καὶ εἶνε δῆμως εἰς μίαν μεγάλην, ἀπότομον ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σπιτάκι της. Εἶνε αὐτὸς καθαρότατον ἔξω καὶ μέσα καὶ τῆς μικρᾶς της κλίνης τὰ σκεπάσματα λάμπουν τόσον, ὅποῦ θὰ ἔλεγες, ὅτι ἥτοι μάσθησαν νὰ δεχθοῦν κανένα εὔπορον ἀστὸν καὶ δχι ποτὲ δτι τὰ μολύνει τὸ κατεσκληκός σωμάτιον τῆς ἐπαίτιδος.

Τὴν ὥραν ἔχεινην ἐκάθητο παρὰ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας της. Ὁ ἥλιος βραδέως ύψούμενος, τὴν περιέλουε καὶ τὴν ἐθέρμανε

μὲ τὰς ἀκτῖνας του. Ή γερόντισσα εἶχε τὸ ἔνα γέρι πρὸ τοῦ μετώπου διὰ νὰ προφυλάττῃ τὴν ὄρασιν ἀπὸ τὸ πολὺ φῶς καὶ μὲ τὸ ἄλλο ἐκρατοῦσε τὸ μακρόν της ραβδί, μὲ τὸ ὅποιον ἀνεσκάλευε τὸ γῶμα τοῦ προαυλίου.

Τὴν ἑκαλημέρισα καὶ ἐστάθην ἐμπρός τῆς.

— Μή μοῦ χρύθγις τὸν ἥλιο μου, εἶπε.

‘Εγὼ ἐμειδίσασα εἰς χάποιαν ἀνάμυνησιν καὶ παρεμέρισα.

— Δὲ ξέρεις πῶς τὸν ἀγαπῶ, ἐπρόσθεσε μετ’ ὀλίγον. Κάθε πουρὸν τόνε καλημερίζω, σὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸν βουνὸ καὶ μὲ καλημερίζει κ’ ἔκεινος—μοῦ φαίνετ’ ἐμένα,—σὰ νὰ μοῦ λέγῃ—«Ἐννοια σου, καύμένη, οἱ δικοὶ σου σ’ ἀφήσανε, μὰ ἐγὼ δὲ σὲ ξεγνῶ· σὲ φωτίζω κάθε μέρα...» Καὶ μετ’ ὀλίγον ἐπρόσθεσε:—Ἐίνε μεγάλη παρηγοριὰ στὴ σκοτεινὰ μου δ ἥλιος.

Μ’ ἔκαμαν ἐντύπωσιν οἱ ώραιοι λόγοι τῆς γερόντισσας, ὅτε μοῦ λέγει αἴφνης:

— “Εμπα μέσα νὰ προσκυνήσῃς τὴν Παναγία!

‘Η πρότασις ἦτο ἀπότομος, ωσὰν διαταγή.

Τὸ γελαστὸν περιβάλλον τῆς ταπεινῆς καλύθης ἔδωκε τροπὴν φαιδρὰν εἰς τὰς ἴδεας μου. “Ολα ἡστραπταν ἔκει μέσα. Εἰς τὴν γωνίαν τὴν πρὸς ἀνατολὰς ἦτο τὸ είκονοστάσιον, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ διποίου διεκρίνετο μία είκὼν τῆς Θεομήτορος, κατάφορτος ἀπὸ ἀναθήματα· γείρας, πόδας, καρδίας, ὅλ’ ἀργυρᾶ.

Πρὸ τῆς εἰκόνος ἐκρέματο κανδήλιον ἀναμμένον.

— Δὲν τὴν εἴδεις ποτὲ τὴν εἰκόν’ αὐτή, μὲ εἶπεν ἡ γραῖα· προσκύνησέ τηνε.

Τὴν ἐπροσκύνησα εὐλαβῶς. Πάλαις βυζαντινῆς γραφῆς, δὲν εἶχε τίποτε τὸ ἔξαιρετικὸν ως ἔργον· οἱ ὀφθαλμοὶ μόνον ἤσαν ἔκφραστικώτατοι.

— Είνε παχτερή! (θαυματουργός), ἐπανέλαβεν ἡ ἐπαίτις, καὶ δοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τίποτσι, ἐδῶ ἔρχουνται. Πρόσεξε· ἀπ’ ὅπου τὴν κυττάξῃς, γυρίζει τὰ μάτια τῆς καὶ σὲ γλέπει.

Πράγματι, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἰκόνος ωσὰν νὰ ἐστρέφοντο πρὸ τὸν βλέποντα, ὅπόθεν καὶ ἀν τὴν παρετήρει.

Προσηλωμένα ἔγων τὰ βλέμματα ἐπὶ τῆς εἰκόνος ἐσκεπτόμην, δὲν ἀκούω πάλιν τὴν φωνὴν τῆς γραίας:

— Καὶ κάθε φορὰ ποῦ εἶνε νὰ γενῇ, κάτι τι, ἡ εἰκόνα τρίζει! αἱ, πολλὲς φορὲς ἔτριξε, εἶπε μ’ ἀναστεναγμὸν καὶ ἐπρόσθεσε:—Καλλιάζ ’γω νὰ μὴ φάω, παρὲ ν’ ἀφήκω τὸ καντῆλι τῆς σβυστό.

— Καὶ γιὰ πές μου, τὴν ἡρώτησα, σὲ καλὸ ἥσε κακὸ τρίζει;

— Καὶ στὸ ἔνα καὶ στὸ ἄλλο, ἀπήντησε. Νά, τῆς προάλλες

ἐπερνοῦσε ή κόρη τοῦ Σταυράκη, ποῦ στεφανώνεται ἀπόψε, καὶ μπῆκε μέσα. Εἶνε καλή, πονετικὴ κοπέλλα καὶ μ' ἐλεᾶ πάντα. "Ηθελε, ως φαίνεται, κάτι νὰ μάθῃ κ' ἔγονάτισε καὶ προσευκήθηκε πολλὴ ὥρα. "Αξαρνα ἡ εἰκόνα ἐτριξε δυνατὰ τρεῖς φορές.

"Η νύμφη λοιπὸν ἡ ἀποψινὴ ἵλιθε πιθανῶς νὰ ἐρωτήσῃ τὸ χριστιανικὸν μαντεῖον πῶς θὰ ἐτελείωνε ἡ ύπόθεσίς της. Τὸ ἐνδιαφέρον μου ηὗξησε καὶ ἡρώτησα τὴν γραῖαν :

— Καὶ ποιὸν παῖρον² ἡ κοπέλλα αὐτή;

— Θένε νὰ τῆς δώκουνε τὸ γυνό τοῦ Πανέλιου, ἔνα ἡλικιωμένο, μὰ ἑκείνη θέλει τὸ Στέφανο, τῆς Κασαρῆς τὸ γυνό, ἀπήντησε.

— Νὰ μὴν τύχῃ καὶ πιαστοῦνε : εἴπα.

— "Οχι, εἴπεν ἡ ἐπαῖτις, τὸ τρίξιμο ἦτανε σὲ καλό.

"Εμακάρισα τὴν γραῖαν διὰ τὴν πίστιν της τὴν ἀκράδαντον καὶ ὑπὸ τὴν γλυκεῖαν πίεσιν παιδικῶν ἀναμνήσεων ἀπεμακρύνθην σκεπτικός. Οἱ φιλόσοφοι — εἴπα — κάμνουν συχνὰ διαφόρους συλλογισμούς, οἵτινες συμβαίνει κάποτε νὰ εἶνε καὶ παραλογισμοί. Δὲν ἔχουν ἄρχι γε καὶ οἱ μικροί, οἱ ταπεινοὶ ἀνθρωποι δικαίωμα νὰ κάμνουν τοὺς συλλογισμούς των ;

Γ'

Περὶ τὰς ὁκτὼ τὸ βράδυ, ως ἐποόσταζαν τὰ προφορικὰ προσκλητήρια, ἔκινησα διὰ τὸν γάμον. Εἰς τὸν δρόμον συνήντησα χωρικούς, καλεσμένους ἐπίσης, οἵτινες ἔκαμναν μεγαλοφώνους τὰς σκέψεις των διὰ τὴν ἐτοιμαζομένην καράν.

"Ητο μία σεληνοφώτιστος, πλήρης ἡρεμίας, βραδειά. Καθόσον ἐπροχωροῦμεν, διεκρίνετο μαχρόθεν τὸ «Καλὸ Λειβάδι» καὶ ἡ θύλασσα, τῆς ὅποιας τὴν ὀμαλὴν ἐπιφάνειαν ἐθώπευεν ἡ σελήνη μὲ τὸ ἄφιονον ἀσῆμο τῶν ἀκτίνων της.

— Μὰ δὲν εἶνε παλαθοὶ ὁ Πανέλιος καὶ ἡ μάννα του νὰ θένε μὲ τὸ ζόρι τὴν κοπέλλα αὐτή ; ἔλεγεν ἔνας.

— Μὰ δὲν ἥπρεπε καὶ ὁ πατέρας τῆς κόρης νὰ δίνῃ ἐλπίδες τοῦ γαμπροῦ, εἴπεν ἄλλος, καὶ νὰ τοῦ λέγῃ πῶς στὰ στέφανα πὸ κάτω ἡ νύφη θὰ στρέξῃ.

— Ποῦ νὰ στρέξῃ ! εἴπεν ἔνας ἄλλος, ποῦ τρελλαίνεται γιὰ τὸν Κασαρὸ τὸ Στέφανο καὶ δὲν εἶνε γυναῖκα νὰ τὴν κάνουν ὅπως θένε οἱ γονοὶ της.

— Μὰ ξέρετε, εἴπε κάποιος ἄλλος, εἶνε ἄρχοντας ὁ Πανέλιος καὶ μπορεῖ καὶ ως νύφη στὸ τέλος νὰ στρέξῃ.

— Καὶ τὴν ἀφίνει ὁ Στέφανος ποῦ θὰ εἴνε πάρω; ἡκούσθη μία φωνή.

— Παράξενα πράμπατα, εἶπεν ἄλλος· καὶ ὡς τόσο ἐκουβαληθήκανε τόσ' ἄρνια καὶ τόσῳ κρασί.

‘Εγώ ἡκούα χωρὶς νὰ λαμβάνω μέρος.

“Ηλπίζα τώρα ὅτι θὰ εὔρισκα τὸ θέμα μου καὶ ἡμην εὐχαριστημένος.

‘Ἐφθάσαμεν. Εἰς τὸ ἄκρον ἐκτεταμένου ἄγρου ἦτο ἡ κατοικία τοῦ χωρικοῦ Κυπραίου, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἔνα εὐρύχωρον σπίτι καὶ ἀπὸ ἔν αὖτον μικρότερον. Κόσμος πολύς, ἄνδρες καὶ γυναικεῖς καὶ εἰς τὰ δύο σπίτια καὶ τριγύρω καὶ θόρυβος πολύς· φωναί, ψιθυρισμοί, γέλοια καὶ μέσα εἰς ὅλα αὐτὰ διέκρινες ἀνάφωναι, τὰ δύο σπίτια τῶν μελλονύμφων, τῶν πενθερῶν, τοῦ ἑραστοῦ. χωρὶς ν’ ἀντιλαμβάνεσαι καλὰ τί λέγουν.

Εἰς τὸ μεγάλο σπίτι δὲν ὑπῆρχε θέσις κενή. Οἱ ἡγούμενος ἦτο ἔκει καὶ καθώς με εἶδε, ἤλθε καὶ μὲτράθηξε μέσα. Μᾶς ἐστρήψαμεν εἰς μίαν γωνίαν ὑπὸ τὰς ἀγίας εἰκόνας καὶ τότε ἔρριψα τὰ βλέμματα γύρω μου. Εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου ἦτο τράπεζα σκεπασμένη μὲ λευκὴν ὁδόνην καὶ ἐπ’ αὐτῆς τὸ Εὐαγγέλιον, ὁ Σταυρός, ἔνας δίσκος μὲ τὰ στέφανα καὶ μερικές χονδρὲς λαμπάδες. Γυναικεῖς πηγαινοεργόμεναι ἐψιθύριζον καὶ μερικαὶ συνεζήτουν χρυσά. Εἰς τὸ δεύτερον διαμέρισμα ἐκάθητο ἡ νύμφη ἐνδυμένη καὶ ἀναμένουσα τὴν στιγμὴν νὰ ἔξελθῃ. “Εκαμα τρόπον καὶ τὴν εἶδα. Ἡτο μία ὑψηλή, μελαχροινή, πολὺ νόστιμη νέα, μὲ γλυκὰ μαῆρα μάτια, ὃπου σ’ ἔβλεπαν τολμηρά, γωρὶς δισταγμόν, ἐναντίον τοῦ ἐπικρατοῦντος ἔθιμου, ὃπου ἡ νύμφη πρέπει νὰ καμαρώνῃ, μὲ τὰ μάτια κατὰ γῆς.

— Εἶνε νέα μὲ χαρακτῆρ’ αὐτή, μὲ εἶπεν ὁ ἡγούμενος, ἐνῷ συγχρόνως ἐνδύετο, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν διάκονόν του.

— Μὰ θὰ μοῦ πῆς καθαρώτερα τί θὰ γίνη; τὸν ἡρώτησα. ‘Αντὶ ἀπαντήσεως μοῦ ἔδειξε τὸν γαμβρὸν καθήμενον παρέκκει. Ἡτο ἐνδυμένος μὲ τὰ καλλίτερά του· τὸ ἔκωτερικόν του ὅμως δὲν εἶλκε. Εἶχε τὴν φυσιογνωμίαν τραχεῖαν καὶ δὲν ἐφαίνετο πολὺ νέος. Συνωμίλει γαμηλὰ μὲ τὸν γείτονά του.

— Κύτταξ τώρα τὸν ἄλλον, μὲ εἶπε, δεῖξας νέον γωρικόν, παρὰ τὴν θύραν, καθήμενον μεταξὺ δύο γερόντων. Ἐρρίψα τὸ βλέμμα μου καὶ εἶδα τὴν νεότητα, τὴν ὑγείαν καὶ τὴν λεθεντιά, ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ λάμψει.

Τὸ ἐνδιαφέρον μου τώρα ἦτο πολὺ ζωηρότερον καὶ παρηκολούθουν τὰ κινήματα τῶν χυριωτέρων προσώπων μὲ κάποιαν ἀγωνίαν. Σύγκρισις μεταξὺ τῶν δύο γαμβρῶν δὲν ἤδυνατο νὰ

ύπάρξη· θὰ ἐβίαζαν ἄρα γε οἱ γονεῖς τὴν νύμφην νὰ δεχθῇ τὸν πρῶτον;

Ἔθέλησα νὰ ἔρωτήσω ἐκ νέου τὸν ἡγούμενον, ἀλλ' ἔκεινος ἵστατο ἥδη παρὰ τὴν τράπεζαν καὶ ἀνέμενε. Τὴν στιγμὴν ἔκεινην εἶδα τὸν γαμβρὸν νὰ προγωρήσῃ καὶ νὰ σταθῇ παρὰ τὸν ἡγούμενον, εὐθὺς δὲ κατόπιν ἡ νύμφη ἔξηλθε τοῦ δωματίου καὶ, ὀδηγουμένη ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῆς, ἵσταθη πλησίον τοῦ γαμβροῦ, πρὸς τ' ἀριστερά. Ἐγινε θόρυβος ἐπὶ τινας στιγμάς· ἡ περιέργεια εἶχε κορυφωθῆ καὶ ὅλοι συνωστίζοντο νὰ ἴδουν. Ἐρριψα τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ δευτέρου γαμβροῦ, ὅστις ἦτενιζε διαρκῶς τὴν νύμφην. Ἡρχισα νὰ ταράττωμαι, διότι ἡ ψῆφος μου ἵτο βέβαια ύπερ τῆς νεότητος καὶ τῆς λεθεντιᾶς.

— Σιωπή! ἡκούσθη αἴφνης ἡ φωνὴ τοῦ ιερέως.

Ἐσιώπησαν ὅλοι.

— Γιάκουμε! εἶπε μεγαλοφώνως ὁ ιερεύς, θέλεις γιὰ γυναῖκά σου τὴν Ἀσημίνα;

— Ναι! εἶπεν ἔκεινος, κάτω νεύων ὅμως ὡσὰν φοβισμένος, ὡσὰν κάτι τρομερὸν νὰ προησθάνετο.

Ἐπῆρε τὸ μάτι μου μερικὰ μειδιάματα τῶν περιεστώτων.

— Ἀσημίνα! λέγει τότε ὁ ιερεύς. θέλεις γιὰ σύζυγόν σου τὸν Γιάκουμον;

Ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα ὅλου τοῦ πλήθους ἔκεινου ἡ ἀναπνοὴ ὡσὰν νὰ ἐσταμάτησε. Ἐγὼ ἡκούα τῆς καρδίας μου τοὺς παλμούς.

— "Οχι! ἡκούσθη μεγάλη, ἡγηρά, ἡ φωνὴ τῆς νύμφης καὶ ἐπρόσθεσεν εὐθύς:

— Δὲν τόνε θέλω.

Θὰ ἔλεγες ὅτι τὸ κτύπημα ἵτο ἀπροσδόκητον καὶ ὅτι ἀπέβλεπε τοὺς παρισταμένους ὅλους, διότι ὅλοι τριγύρω ὡσὰν ν' ἀπελιθώθησαν· ἐπὶ τινας στιγμὰς μόνον, ἐννοεῖται, διότι τὴν ἀπόλυτον σιωπὴν διεδέχθη εὐθὺς δαιμονιώδης θόρυβος. "Ολοι ὡμίλουν καὶ ἔκινοῦντο ταύτοχρόνως. Τὸν γαμβρὸν τὸν ἐπῆρεν εὐθύς ἡ μητέρα του μὲ φωνάς καὶ διαμαρτυρίας, ἀλλὰ καὶ ὁ πατέρας τῆς νύμφης ἐφάνη ὡσὰν θυμωμένος.

— Τί εἶν' αὐτὰ τὰ πράμματα, ἄγιε γούμενε, ἐφώναξε· ἐγὼ δὲν τὰ θέλω αὐτά.

“Ο ιερεὺς ἵστατο γαλήνιος, ἀτάραχος, πλησίον του δὲ ἡ νύμφη ἀνήσυχος, ἀλλὰ καὶ μὴ θέλουσα ν' ἀπομακρυνθῇ, ὡσὰν νὰ ἐζήτει τὴν προστασίαν του.

Εὔτυχῶς ὅποῦ τὸν ἡγούμενον καὶ τὸν ἐσέβοντ' ὅλοι καὶ τὸν ἐφοβοῦντο καὶ τὸν ἡγάπων. Τοῖς ἐπεβάλλετο διὰ τῆς εὐθύτη-

τος τοῦ χαρακτῆρος, τῆς καθόλου ἐντίμου πορείας του καὶ διὰ τῆς ύγιούς του κρίσεως.

— Σὰν δὲν τὰ θέλεις αὐτά, Σταυράχη, δὲν ἔπρεπε νὰ τὰ φτιάσῃς, ἔβροντο φώνησεν ὁ ἡγούμενος μὲν ἀγανάκτησιν, ἀποτελούμενος πρὸς τὸν πατέρα τῆς νύμφης.

Ἐπῆλθε σιωπὴ, ἄκρα.

— Ἀκούσατε τώρα ὅλοι, ἐπανέλαβεν ὁ ἵερεύς. 'Ο γάμος δὲν εἶναι οὔτε γέλια, οὔτε γωρατά' εἶνε τὸ πιὸ σοβαρὸ πρᾶμα γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὸ πιὸ σπουδαῖο μυστήριο γιὰ τὸν χριστιανό. 'Ενώνυμονται δυὸς ψυχὴς γιὰ πάντα καὶ πρέπει νὰ προσέχουν πολύ. Οἱ γονεῖς ἔχουν δικαιώματα καὶ γρέος νὰ συμβουλεύουνε, δχι ποτὲ νὰ βιάζουν τὰ παιδιά τους. 'Εγὼ δὲ λέω τίποτα γιὰ τὸ Γιάκουμο' μὰ ξέρω πῶς ή 'Ασημίνα ήθελε τὸν Στέφανο. 'Ο Στέφανος εἶναι σπάνιο παιδί καὶ ἀν δ Σταυράχης βιάσῃ τὴν κόρη του νὰ πάρῃ τὸν Γιάκουμο, θὰ κλαίῃ ὅλη της τὴν ζωή. Γ' αὐτὸ τὴν ἀρώτησα, καθὼς εἴγα γρέος, γιὰ νὰ διορθώσω τὰ πράματα καὶ νὰ μείνη καθένας στὴ θέσι του. 'Ηθέλησα νὰ σξάξω ἔνα στραβὸ πρᾶμα καὶ θὰ εἰμὶ εὐχαριστημένος ἀν τὸ κατώρθωσα.

Ψιθυρισμοὶ γενικῆς ἐπιδοκιμασίας υπεδέχθησαν τὸ λογίδριον τοῦ ἡγούμενου. 'Η νύμφη καὶ ή μητέρα της ἐδάκρυσαν καὶ κατὰ συμβουλὴν τοῦ ἡγούμενου, ή 'Ασημίνα ἐπῆγε κ' ἐφίλησε τὸ γέρι τοῦ πατρός της, ὁ ὅποιος ἐφάνη συγχινούμενος. Τότε δὲ ἡγούμενος τὸν ἐπῆρε, αὐτὸν καὶ τὴν γυναικά του, εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου καὶ ἔμειναν μόνοι ἐπὶ τινα καιρόν, ἐνῷ ἔξω αἱ μάτιον, ὅπου καὶ ἔμειναν μόνοι ἐπὶ τινα καιρόν, ἐνῷ ἔξω αἱ κάλεσαν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ μετά τινας στιγμὰς ἐξῆλθον ὅλοι, καὶ δὲ ἡγούμενος, λαβὼν ἐκ νέου τὸν λόγον, εἴπεν εἰς τοὺς παρισταμένους νὰ μείνουν, ἀν θέλουν, νὰ παρασταθοῦν εἰς τὸ στεφάνωμα τοῦ Στεφάνου καὶ τῆς 'Ασημίνας. "Ολων τὰ στήθη ανέπνευσαν καὶ ἡκούσθη ἔνα μονόδωνον, ὡσὰν ίαχὴ θριάμβου!

Ἐφύγαμεν, μὲ τὸν ἡγούμενον, τὰ χαράγματα, ἀπὸ τὴν ξαράν, ή ὅποια ἔκαμε κρότον. Ποτὲ ἄλλοτε γαμήρδες δὲν ἔφαγε εἰς τὴν πλάτην τόσες γροθίες ἀπὸ τοὺς φίλους του (διὰ νὰ εἶνε δυνατός) εἰς τὸ «Ησαΐα χόρευε» καὶ ποτὲ ἄλλοτε κεφαλὴ νύμφης δὲν ὑπέστη, μὲ παρόμοιον καμάρι, ραγδαιοτέραν βροχὴν φησι δὲν τόσα μειδιάματα καὶ τόσαι ἀναφωνήσεις χακουφέτων, οὔτε δὲ τόσα μειδιάματα καὶ τόσαι ἀναφωνήσεις χα-

ρᾶς συνώδευσαν ποτὲ τὸν ἱερώτερον τῶν χορῶν. Ἐγὼ ηὔχαρι-
στηθῆν ὅσον οὐδέποτε καὶ δὲν ἔπαινα νὰ καμαρώνω τὸ εὐάρμο-
στον ζεῦγος, τὸ ὄποιον ἡνώθη γάρις εἰς τὸ ψυγικὸν θάρρος τῆς
νύμφης καὶ εἰς τὴν ἀνδρικὴν ἐπέμβασιν τοῦ ἱερέως.

Ο Γιάκουμος μὲ τὴν μητέρα του, ἀμα ἐννόησαν ὅτι δὲν εῖ-
χαν θέσιν ἔκει, ἀπεσύρθησαν ἐνωρίς, μετά τινας ἀσθενεῖς δια-
μαρτυρίας. Μαζὶ των ἔφυγαν καὶ δύο ἡ τρεῖς φίλοι των, δυσα-
ρεστηθέντες.

Καὶ τώρα τὸ θέμα μου :

Θὰ παραξενευθῶ πολὺ ἀν διώκτης μου δὲν τὸ στείλη στ'
ἀνάθεμα !

Μύκονος κατὰ Ιούλιον τοῦ 1902.

Π. Α. ΑΞΙΩΤΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

Tῷ φιλτάτῳ B. A.

ΤΟΥ κήπου σου τ' ἀθῶ γιασεμὶ
Ποῦ μυρωδιὰ μεθυστικὴ σκορπάει
Εἰς τὴν καρδιά μου νὰ πεθαίνῃ πλάξι
Κάθε πρωΐ μὴ μοῦ τὸ δίνῃς, μή !

Τῶν ἀσπρῶν γιασεμιῶν ἡ μυρωδιὰ
Σθυσμένους πόθους μοῦ θυμίζουν πάλι
Κι' ἀναστενάζω γιὰ ξανθὸ κεφάλι
Καὶ κλαίω γιὰ μαρμάρινη καρδιά.

(Σμύρνη)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΕΡΜΠΙΝΗΣ